

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**... Pars Difficultatum Propositarum Eximio D. Martino
Henrico De Swaen in Universitate Lovaniensi S. T. Doctori**

Fontaine, Jacques

Coloniæ Agrippinæ, 1692

Caput II. De fide Patris Magistri non satis perspectâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39142

nam, cum Jansenianâ autem conformitatem in superiore difficultatum parte à me disputata sunt, neque ullâ ratione à te hæcenus concussâ. Ad querelas autem de minis objectis tuâque cum D. Melis conspiratione Respondeo rursum omnia & singula, quæ tum in 1. & 2. parte difficultatum, tum in Epistola Apologetica ad Illustrissimum Sebastenum omnem à me calumniæ, & temeritatis notam satis perspicuè amoliuntur, in te verò retorquent, non facile declinandam.

CAPUT II.

De fide Patris Magistri non satis perspectâ.

MAnsuetudinem tuam obtestor Eximie Pater Magister, ne mihi succenseas si fidem tuam in dubium revocem, quam ab omni hæresis suspicione tam anxie studes liberare. Mihi crede, magis ego de honore tuo, & fama sollicitus sum, quam tu ipse. Tua enim hæcenus sollicitudo in meris hæret desideriiis inefficacibus & ignavis velleitatibus, numquam applicat manum operi, ut parte qua læsa est famam instauret, sed cum de adversariorum tuorum injuriâ altum clamas,

ipſe tibi vulnus , quod vel adverſarii à te avertere conantur infligere pergis & vulnus ſemper vulneri addens numquam pateris obduci cicatricem , quamvis tam amicè à pluribus monitus , à me etiam benevolentiffimè , ſinceriffimè , enixiffimè non ſine humili & ſupplici libello obſecratus.

Perfacile tibi , & certò efficax medium toties ſuggeſſeram juramentum in formulam Alexandrinam , aut ſi à juramento , ut fortè in præſtanda fide firmâ Eccleſiæ definitionibus ſcrupuloſior es , nimium abhorreres , faltem verbo uno , & ſimplici declaratione admitteres Jansenianæ doctrinæ in Ipreſis Auguſtini ſenſu intellectæ , ſive prout libro illo exponitur condemnationem. Quòd adeò non præſtas , ut & te non præſtiturum profitearis , & ſummo Tironum Theologorum ſcandalo à tam Catholica profeſſione omnes publicè quâ voce , quâ ſcripto avertas : doctrinam eorum , quos ignorare non poteras eſſe notoriè Janseniſtas probes , ut ſanam , ut Thomiſticam , & Auguſtinianam commendes , colloces inter tutiſſima , & inconcuſſa dogmata à Pontificibus , & Conciliis Oecumenicis conſecrata , tam præclaram approbationem tuam referre hìc juvat integram.

„Sicuti posterioibus hisce annis vix aliquid
 „apud nonnullos usitatius, quam SS. Augusti-
 „ni & Thomæ discipulis Doctrinam per con-
 „stitutiones SS. PP. Innocentii X, & Ale-
 „xandri VII meritissimè damnatam, quâ verbo,
 „quâ scripto affricare; *ita nihil his gloriosius,*
 „*quam in simplicitate Christianâ, verèque Sacer-*
 „*dotali mentem suam circa dogmata, de qui-*
 „bus in memoratis constitutionibus, tam cla-
 „rè exposuisse, ut luculentissimè ostendant ex una
 „remotissimos se esse ab omni dogmate, quod
 „suis in constitutionibus damnatum SS. Pon-
 „tificis voluere, ex alia verò parte doctrinam
 „suam hac in materia prorsus esse sanam, ut-
 „potè tutissimis inconcussisque utriusque istius san-
 „cti Doctoris principiis conformem. Fecerunt hoc
 „non ita pridem Patres Discalceati Salman-
 „ticenses in suo cursu Theologico, fecit (ut
 „alios Dominicanæ familiæ scriptores præ-
 „teream) Gonetus in Apologia Thomista-
 „rum; *fecimus* hac in Academia plures, dum
 „v. g. famosæ expositioni 5 articulorum sen-
 „su Catholico, Thomistico v. g. intellectæ
 „subscripsimus, denique *fecerunt hoc crudité*
 „Ex. D. De Laleu, & Eruditissimus D. Rivette
 „in hisce suis conclusionibus, in quibus tan-
 „tùm abest, ut quidquam sanæ doctrinæ ad-
 „versum, aut censuris Innoc. X, & Alex.

,,VII proscriptum censeam , ut illis , tam-
 ,,quam doctrinæ phrasique Thomisticæ in
 ,,omnibus spectantibus ad præfatas constitu-
 ,,tiones , apprimè consonantibus securissimè sub-
 ,,scribam , idoneasque illas censeam , ut ju-
 ,,ris publici factæ *Innocentiam Autorum suorum*
 ,,mundo manifestent , concordiam inter Disci-
 ,,pulos SS. Aug. & Thomæ magis confir-
 ,,ment , ac denique suspiciones finistras , &
 ,,contentiones inter Catholicos nonnullos
 ,,nimium hodiè frequentes paulatim dissipent.
 ,,Ita voveo Lovanii in Festo S. Augustini 1691.

MARTINUS HENRICUS
 DE SWAEN *Sacra Theolo-*
gia Doctor in Academia Lova-
niensi.

Satisne Pater Magister nosti Dominum De
 Laleu & D. Rivette , ut tam magnifico eos en-
 comio meritò duxeris exornandos ? Hi tibi
 sunt genuini SS. *Augustini & Thomæ Discipuli* ,
 hi doctrinam suam in materiâ de gratiâ , li-
 bero arbitrio & Morte Christi , *prorsus sanam*
esse , tutissimis , inconcussis utriusque istius Sancti
Doctores principis conformem clarè & luculentissi-
mè ostenderunt ? Ostenderunt illud scilicet in
septem famosarum Thesium approbatione ,
 quas

quas i. quidem cum explicatione subtimidè; at dein magis in gratiâ confirmati, absolute pronuntiarunt *continere doctrinam verè Augustinianam & orthodoxam.*

Quis neget Thesim hanc esse AD MENTEM D. AUGUSTINI IRREFRAGABILIS GRATIÆ DOCTORIS? *Gratiam efficacem qua nec semper nec omnibus datur, necessariam esse ut quis verè & propriè possit opera bona exercere, tentationes superare, &c. fatetur quisquis in traditione Ecclesie, in Augustino, aliisque SS. Patribus peregrinus non est. Atqui ubi quis non potest verè & propriè opera bona exercere, tentationes superare, &c. Verè & propriè est ipsi impossibile bona opera exercere, superare tentationes, &c. ergo ut alicui non sit verè & propriè impossibile bona opera exercere, tentationes superare, &c. necessaria est illi gratia efficax, quæ non semper datur nec omnibus, non enim datur illis, qui bona opera non exercent, & tentationibus succumbunt.*

Ergo justis dum bona opera omittendo, tentationibus succumbendo, &c. mandata Dei transgrediuntur, mandata illa sunt observatu impossibilia, etiam Petrus gratiâ efficaci destitutus Christum verè & propriè confiteri non potuit, non potuit autem non tentationi succumbere; en propositionem Arnaldi, quam
tra-

tradit Epistola 2. ad Ducem & Parem Francia pag. 226. Cependant, Monseigneur, cette grande verité établie par l'Evangile, & attestée par les Peres, qui nous montre un juste en la personne de S. Pierre, à qui la grace, sans laquelle on ne peut rien, a manqué dans une occasion, où l'on ne peut pas dire qu'il n'ait point peché, est devenue tout d'un coup l'heresie de Calvin, si nous en croions les disciples de Molina. Interea hæc summi momenti veritas Evangelicis Oraculis stabilita, Sanctorum Patrum testimoniis tradita quæ nobis in S. Petro exhibet justum, cui gratia, sine quâ nihil possumus defuit in occasione, in quâ eum peccasse negari non potest, hæc inquam tanti momenti veritas Dogma hereticum est & Calvinianum Molinae discipulis.

Non solis Molinae discipulis sed clarissimis Ordinum Theologis in Sorbonâ Christianissimi Regis jussu Congregatis die ultima Januarii anni 1656. habitis per duos menses integros ferè quotidie solennibus comitiis post accuratam disquisitionem propositio hæc visa est TEMERARIA, IMPIA, BLASPHEMA, ANATHEMATE DAMNATA, HÆRETICA. Propter hanc eadem Facultas D. ARNALDUM à sinu suo repellendum expungendumque ex albo Doctorum suorum, atque à corpore suo planè ressecandum censuit, & ipso facto repulsum, expunctum, ressectumque declaravit,

nisi

nisi intrâ diem decimum quintum mensis Februarii proximè sequentis mentem suam mutaverit & huic presenti Censuræ subscripserit coram Domino Decano, Illustrissimis Episcopis, Doctoribus & prædictis deputatis. Mentem suam Arnaldus non mutavit, censuræ non subscripsit, sed eam scriptis acerrimis infectatus est, adeoque pœnam ipso facto incurrit à Sorbonâ definitam.

Quàm propositio ista affinis sit primæ inter quinque famosas sensu Jansenii intellectas satis perspicuum est; nam Petrus Christum confiteri voluit, & conatus est, sed volitione inefficace, conatu remisso ac debili, quantum juxtâ Arnaldi & Jansenistarum Duacensium principia verè & propriè poterat, victricis gratiâ destitutus.

Continet eadem propositio satis manifestè Jansenianam tertiam; cum enim justus carens gratiâ efficaci non possit verè & propriè opus præceptum exercere, aut tentationi resistere, verè & propriè dictâ necessitate omittit opus bonum & tentationi succumbit, & tamen succumbendo demeretur juxtâ Theſium approbatores: ergo ad demerendum in statu naturæ lapsæ non requiritur libertas à necessitate, sed sufficit à coactione. Atqui non alia requiritur libertas ad merendum, quàm ad demerendum.

dum. Habes igitur propositionem Jansenii tertiam integram *ad merendum & demerendum, &c.*

Propositionem etiam Jansenii 5 hinc deducere perfacile est; quomodo enim pro ullius reprobis salute Christus mortuus est, qui nulli reprobo ea preparavit media, nulli reprobo ea obtulit auxilia, quæ necessaria sunt, ut possit verè, & propriè salutem consequi.

Hæc si Domino de Laleu, & D. Rivette creditur verè Augustiniana, & orthodoxa suat, si PATRI MAGISTRO etiam Thomistica, sana, tutissimis, & inconcussis dogmatibus prorsus conformia. Thomistica etiam Patri Magistro, & ceteris elogiis jam recensitis digna est Thesis hæc: Igitur qui gratiam aliquam sufficientem ab efficaci distinctam in hunc innocentie statum invehant, mirum quantum ab Augustini mente deficient, qui naturæ integræ gratiam sufficientem tantum, lapsæ verò efficacem tantum attribuit. Hæc si indubitata Augustini principia, vel minimum concutias, tota celestis illius doctrinæ compages solvatur necesse est.

Thomistæ scilicet^r pro statu naturæ integræ non statuunt prædeterminationem Phylisicam, sed solam gratiam sufficientem, in statu autem naturæ lapsæ nullam admittunt præter efficacem, sine qua non detur ve-

rum

rum & proprium posse. Sententias has nobis occurrunt Neo-Augustiniani tanquam vere Thomisticas: & tamen nullus Autor classicus Thomistarum ab omni Jansenismi suspitione alienus afferetur, qui ejusmodi locutiones approbet, qui eis non aperte contradicat.

Insignes profectò Thomistæ sunt, qui sic pronuntiant, ut Duacenses Thesi 3. *At quid de gratia sufficienti sensu Thomistico? minus displicet; quia nisi hallucinari velis, particulam includit alienantem, & nebuloso tempore occulendis gratiæ Evangelicæ mysteriis est peridonea. Interim cum vox illa, & res voce expressa, Augustino, & purioribus Ecclesiæ sæculis ignota fuerit, illam meritò ex sana Theologia relegandam putamus.*

Sic luditur in sacratissimis Religionis nostræ mysteriis, in materia de gratia Christi Salvatoris. Vox gratiæ sufficientis admittenda est tantisper ad fucum faciendum simplicioribus, ad evadenda supplicia exclusionum, suspensionum, & cetera quæ Theologis hæresim foventibus solent imminere. Mox ubi tempestas evanuerit, non solum gratiæ Thomisticè sufficientis vocabulum, sed res ipsa procul releganda judicatur.

Quid expectant Theologi isti? Quando-
nam nebulosa hæc tempora finem habitura

D

spe-

sperant , ut tandem loqui liceat , quemad-
 modum purioribus Ecclesiæ sæculis ? Tum
 nempe , quando Janseniana factio sæcularem
 aliquem Principem suis sacris Initiatum na-
 cta fuerit , vel sua dogmata tam latè pro-
 pagaverit , tot iis Episcopos , & si non E-
 minentissimos Cardinales , saltem inferioris
 notæ Ecclesiasticos imbuerit , ut vel se or-
 bis Christianus Jansenianum miretur , vel A-
 postolica Sedes partis nimis magnæ secessio-
 nem verita , dissimulare cogatur dogmata ,
 quæ iterato fulmine ferire non audet , &
 frustra tentaverit eliminare. Adeò nunc Ec-
 clesia , Molinistarum , aliorumque Schola-
 sticorum præsertim Regularium erroribus in-
 transversum acta est , adeò corrupta Roma ,
 ut sit , velut altera Massilia , seu Pelagianor-
 rum nidus , adeò excæcati supremi Inquisi-
 tores , Apostolica Sedes fraudibus circum-
 venta , ut veritati in Ecclesia locus non sit :
 sancti Augustini , aliorumque Patrum fides
 tam odiosa passim omnibus , ut non sine
 periculo persecutionis gravissimæ eam modò
 liceat profiteri.

*Quid de voluntatis indifferentia censendum
 rogat Thesis 6. Quid de Aristotelica libertatis
 definitione ; libertas est potentia , quæ positis om-
 nibus ad agendam prærequisitis , potest agere , &
 non*

non agere ? Respondet : Satiùs nobis videtur ,
 & sancti Augustini principiis conformiùs , ejsmo-
 di libertatem in flexibili ad libitum voluntatis in-
 differentiâ , & in expeditâ ad utrumlibet potentiâ
 consistentem post peccatum Adæ prorsùs rejicere.
 Et tamen hæc est libertas , pro quâ cum Tho-
 mistis , Scotistis , Molinistis , Bonæspeianis
 Catholici omnes , exceptis paucis hîc Gum-
 marianis , Gilbertianis , aut in Gallia Arnal-
 dîcis , si tamen hi Catholicorum nomine
 intelligendi sunt , tanquam fidei suæ articulo
 inconcusso decertant.

Medium Thesis prætermittendum non
 est. Cave , inquit , ad sensum divisum , &
 compositum , aut ad indifferentiam judicii confugas :
 vana enim sunt illa Neotericorum effugia , decli-
 nandis Semipelagianorum terriculamentis malè ad-
 inventa. Et tamen ejusmodi distinctionibus
 nihil Catholicis Autoribus , Thomistis præ-
 fertim familiaris est. Hæc omnia si è vo-
 luminibus Thomistarum , ut jubent hi Neo-
 Augustiniani , eradenda sint , nescio quid
 tandem in Doctissimis operibus integrum
 permansurum sit ubi humana libertas , &
 divinorum auxiliorum efficacia discutitur.

Supereft scrupulus de necessitate , quæ
 expulsâ indifferentiæ libertate in humanas
 actiones inducitur. Verùm idem , quod præ-

cedentibus Thesis expressum est doctrinae
 filium persequenti in promptu est responsio
 Thesi 7. *Apaga inania illa consecraria centies ex
 famosis quinque propositionibus perperam accersita,
 & centies explosa. Necessitatem quidem naturae,
 & immutabilitatis in hoc statu abhorremus, aliam
 verò quamlibet necessitatem nihil est, quod re-
 formidemus Duce Augustino. Quæ à gratia su-
 pernaturali infertur necessitas, similiter super-
 naturalis est, quæ à concupiscentia victrice,
 non est naturalis, uti nec concupiscentia in
 rigore Theologico; nec enim hæ, ut Ju-
 lianus voluit à natura nobis est, sed ut Au-
 gustinus, & Ecclesia nos docent, expecca-
 to originis.*

*Necessitas illa, sive ex concupiscentia ad
 actus malos, sive ex gratia ad bonos, non
 est perpetua, & immutabilis in hoc viatoris
 statu, in quo est perpetua alternantium ne-
 cessitatum vicissitudo, prout contingit dele-
 ctationem gratiæ, vel concupiscentiæ arden-
 tiorem esse, & suo, sed suavi, sed grato
 pondere, summâ spontaneitate, & luben-
 tiâ indeclinabiliter pertrahere. Hanc, inquit
 Neo-Augustiniani ibid; *Necessitatis cum liber-
 tate concordiam deinceps agnoscer, quisquis Ca-
 tholicè sentiet, & pestiferam peccati Philisophici
 doctrinam serio ejurabit. Aded ista sunt tutissi-
 ma,**

ma, & inconcussa dogmata, ut sine his Catholicè quis sentire nequeat, neque pestiferam de peccato Philosophico doctrinam seriò ejurare. Sic Jansenianos esse nos oportet, ut simus Catholici, & subscribere propositioni 3 inter 5 hæreticas Jansenii, ut Alexandri VIII adversus Thesim Divionensem anathema fugiamus.

Thesis Divionensis temerè, & imprudenter concepta statuebat à peccato formali excusare ignorantiam Dei non distinguens inter ignorantiam invincibilem & vincibilem; quasi verò quæcumque excuset ignorantia imò & actualis cogitationis defectus, non distinguendo rursus inter cogitationem remissam, & intensam, quæ est cum reflexione; quasi à peccato formali excusetur quisquis de Deo, actu intenso, & reflexo non cogitat, unde excusarentur, quicumque se carnalibus voluptatibus, brutorum instar immergendo, omnem de Deo, & divinis cogitationem excludunt voluntariè & liberè etiam libertate indifferentiæ. Insaniunt autem homines illi, si persuasum nobis velint damnatam esse in Divionensi Thesi receptam in scholis sententiam de peccato Philosophico, sive de peccato commisso contra dictamen rationis cum ignorantia Dei invincibili. Hujusmodi actum præ-

cindendo ab ejus actuali existentia & possibilitate subjiciunt quidem aliqui æternis suppliciis, non tantum damni, sed etiam sensus, verum non sine insigni temeritate & falsitate manifestâ oppositam sententiam, quæ in Scholis maximè Thomistarum est communior, dixerint esse ab Alexandro VIII. condemnatam.

An non igitur meritò declarat P. Magister quod nihil esse possit *gloriosius his Theologis D. La Leu & D. Rivette, quàm in simplicitate Christianâ, verèque Sacerdotali mentem suam circa dogmata de quibus in memoratis Constitutionibus Innoc. X. & Alex. VII. tam CLARE EXPOSUISSE ut LUCULENTISSIME OSTENDANT ex unâ REMOTISSIMOS SE ESSE ab omni dogmate, quod suis in Constitutionibus damnatum Summi Pontifices voluere; ex aliâ verò parte doctrinam suam hâc in materiâ prorsus esse sanam utpote tutissimis, inconcussisque utriusque istius S. Doctoris Augustini & Thomæ principiis conformem?*

Tanta procul dubio elogia meretur doctrina quam sapientissimi Theologi & Episcopi à Rege Christianissimo consulti judicaverunt esse in Jansenio anathemate percussam, quam ipso fatente D. Jacobo Gilbert constat esse Tractatus Gilbertiani de gratiâ compendium; & tamen Tractatum illum A. 1687. die

die

die 28. Jan. hâc censurâ Doctores Sorbonici notarunt habito accurato examine : quaterniones illos, inquirunt, attentione quâ par erat, evolimus : in quibus perspeximus Fansenii Iprensis Episcopi Doctrinam, Innocentii X. & Alex. VII. Constitutionibus ab universo orbe Catholico acceptis damnatam, non obscure, obiter, aut strictim, sed apertâ fronte, datâ operâ, & summâ contentione & perviciâ, nec sine acrioribus, quæ Novatorum animos redoleant, dictariis probari, Pontificum decreta eludi, & in sensum peregrinum, atque ab ipsorum mente planè alienum fictitiâ interpretatione detorqueri; tantumque illud virus, quo nihil sit ad Scholarum institutionem magis exitiosum, iis in scriptis ubique serpere, & adeò esse frequens, ut ea nullatenus emendari possint, solaque eorum diserta ejuratio offensionem ex iis natam tollere valeat.

Quid autem de tam insignis Tractatûs Architecto? Nobis, inquirunt, illorum scriptorum author visus est, qui absque Duacensis Academia pernicie ferri non possit, ut pergat ad docendum.

Non latebant Martinum nostrum tantorum virorum judicia nullo partium studio adversus extraneum, Sorbonicis DD. ignotum ejusque sententias prolata. Noverat eundem Tractatum ab Illustrissimo Atrebatensium Episcopo minimè Molinistâ eodem anno die

13. Augusti ex gravissimorum virorum à se
consultorum judicio proscriptum esse tan-
quam qui contineat *Doctrinam falsam, temera-*
riam, heresios damnatam constitutionibus Innoc. X.
& Alex. VII. &c.

Hanc equidem doctrinam vel si malis do-
ctrinae compendium Martinus noster intre-
pidè approbat & elogio tam magnifico ut
nescio cujus Sancti Patris sententias nobis tan-
quam normam proponere videatur.

Quàm dolendum, P. Magister, quod nu-
per Parisiis non adfueris quando Neo-Au-
gustinianorum Duacensium doctrina examini
subjecta est! Insigni eis praesidio fuisset illu-
stre tuum de doctrinâ illâ testimonium. Quan-
do Eximius D. Martinus Henricus de Swaen
in Almâ Universitato Lov. S. T. Doctor Neo-
Augustinianorum Pater & antonomasticè Ma-
gister tono Magistrali pronuntiasset, *Doctri-*
nam esse prorsus sanam, utpote tutissimis, & in-
concuſſis Sanctorum Augustini & Thomae principiis
conformem atque id esse clarum & luculentissime
ostensum, quis Doctor Sorbonicus ausus fuif-
set contra hiscere? Omnes intellectum cap-
tivassent in obsequium fidei Martinianæ. Om-
nes dogmatibus illis ut inconcuſſis & tutissi-
mis ex reverentia erga P. Magistrum ejusque
socios subscripsissent.

quan-

Quando magnus apud Lovanienses Alti-
collensium Praefes Christianissimo Regi edixit
sincerè ut solet, & citrà omnem mentis re-
strictionem, à qua Schola Lovaniensis abhorret, Theo-
logos istos esse genuinos discipulos S. Augustini,
eos abundè innocentiam suam mundo manifestasse,
nihil illis gloriosius quam in simplicitate Christiana
verèque Sacerdotali mentem suam ab omni damnato
dogmate remotissimam ostendisse, jam viris illis
Rex Christianissimus non lectionum privatio-
nes, non exilia, aliasque hæreticis Professio-
ribus infligi solita supplicia decrevisset, sed
lectiones primarias, etiam in Sorbona, be-
neficia, dignitates, munera amplissima.

Alii tamen paulò aliter de approbationis
tuæ & Hennebellianæ efficaciam loquuntur:
litteras vidi ex Gallia huc scriptas, quibus
asserabatur, Lovaniensium quorundam Aca-
demicorum Jansenismi suspitione non teme-
rariâ laborantium suffragia obfuisse potius
Duacenis, quàm subsidii aliquid attulisse. Pru-
denti consilio testimonia Gummari Huygers
& Francisci van Vianen apposita non sunt,
nimis enim famosi illi sunt & in exteris etiam
regionibus Jansenismo celebres; sed & tu
P. Magister cum tuo Hennebello jam inde
nomen tibi aliquod comparasti.

Doctrinæ illorum securissimè subscribo, in-
quis,

quis. faltem Lovanii; an etiam *securiffimè* Duaci
 fubfcriberes, funt qui dubitent.

*Exposuerunt mentem fuam in fimplicitate Chri-
 ftianâ, verèque Sacerdotali, quo nihil illis glo-
 riofius. Scio, Pater Magifter, fimplicitatem
 Chriftianam verèque Sacerdotalem Janseniftis
 propriam effe ferè quarto modo, & quod de
 Apoftolis & Martyribus canit Ecclefia in
 Capitulo Nonæ omnia eis cooperari in bonum
 omnia in gloriam. Duaceni illi innocentes &
 fimplices in Sanctorum Confefforum nume-
 rum jam inde relati funt ab Antonio Arnaldo
 magno novæ Ecclefie Vicario vel ut alii,
 fupremo capite, & gloriofo bicipitis Eccle-
 fie Parente.*

Quanto diligentius Clientum tuorum fcri-
 pta confidero, eaque cum approbatione tua
 accuratiùs confero, tantò magis admiror, vel
 cœcitatem tuam, vel inverecundiam. Tu es
*innocentes prædices, tu eos, fimplicitate Chri-
 ftianâ, verèque Sacerdotali gloriofos, quorum
 fcripta omnia fucis, & fallaciis plena funt?*
 in materia de libero arbitrio, & gratia natu-
 ræ lapfæ profitentur palam fe Thomiftis con-
 fentire, dum in testimoniis occultis præci-
 pua Thomiftarum dogmata exhibitant.

*Gratia, inquit, Thomifticè fufficiens in-
 cludit particulam alienantem: cum hac non poffu-
 mus.*

mus verè & propriè mandata servare ; Distin-
ctio sensûs divisi & compositi , indifferentia judi-
cii tantopere Thomistis adamata , vana sunt
Neoteticorum effugia , declinandis Semipelagianorum
terriculamentis malè adinventâ , libertas in-
differentiæ prorsùs rejicienda est. Nihilominùs
ô simplicitatem Christianam , & verè sacerdotalem !
ô innocentiam ! quia gratia Thomisticè
sufficiens particulam includit alienantem , & ne-
buloso tempore occulendis gratiæ Evangelicæ , seu
potiùs Jansenianæ , mysteriis est peridonea , tan-
tis per publicè toleranda , & adstruenda est ,
at ubi nebula depulsa fuerit , ubi Janseniza-
re licuerit impunè , vocem illam , & rem vo-
ce expressam meritò ex sana Theologia relegendam
judicamus.

Neque dixeris Theologos istos innocentes
& simplices subscriptionem suam secundam &
absolutam sine declarationibus dedisse , indu-
ctos fraude ANTONII A , quem existimabant
esse Antonium Arnaldum , nam licèt hinc
aliquid excusationis fortè mereri posset idiota
aut Tiro Theologus , non tamen Vir erudi-
tissimus , non Doctor Eximius , uterque S. T.
Professor. Quid si enim uterque amicitia aut
nescio cujus reverentiæ gratiâ subscripsisset
tandem absolutè & sine limitatione profes-
sioni fidei Lutheranae vel Calvinianæ ?

Sed

Sed & illud observatum oportuit quòd subscriptiones iste absolutæ maximè conformes sint eorum sententiis, quas animo & clanculum fovebant nec prodebant nisi fidis suis gregalibus, ut aliundè compertum est.

Præterea explicationes illas veriùs fucos dixeris excogitatos ad obvelandam Thesium sceditatem, & vitandum persecutionis periculum, si fortè ut re ipsa contigit subscriptiones tanto studio occultatæ in lucem protraherentur. De hoc ex privatis suis & familiaribus litteris convincuntur. Sic enim Dominus De Laleu *je serois ravi s'il seroit le temps de prendre l'effort, & la liberté de parler comme S. Augustin. F'avoué de n'avoir pas assez de connoissance des affaires du temps pour en juger: Au reste prenons garde de prevenir l'heure de Dieu. Le Sieur Gilbert avoit aussi crû qu'il étoit temps, mais l'évenement nous a fait voir que non. Utinam adesse tempus explicandi alas seu arcana dogmata, & loquendi quemadmodum S. Augustinus. Fateor me non satis instructum notitiâ rerum, quæ geruntur hoc tempore, ut hic aliquid determinem. Ceterum caveamus ne præstitutum à Deo tempus preveniamus. Dominus Gilbert persuaserat sibi tempus advenisse, sed eum falsum fuisse eventus docuit. Putabat Janfenistarum factionem jam adeò potentem ut ipsi Christianissimo Regi esset formidanda,*
noque

neque ullus aut Episcopus, aut Pontifex aude-
ret, vel posset eam reprimere, sed even-
tus oppositum docuit.

*Ad nos quod attinet, inquit idem, Divinâ
aspirante gratiâ persuasum habemus quod reverâ
prestaret loqui sermonibus antiquorum. Sed nondum
tempus.*

Dominus Rivette etiam vehementer exopto,
inquit, ut in Scholas nostras Theologicas induca-
tur modus loquendi S. Augustini de gratia & libero
arbitrio, sed nondum opportunum est.

Cujusnam hæc animi indicia sunt, sim-
plicitate & innocentis, an callidi & versipel-
lis? Quasi periculosum sit hoc tempore tueri
sententias maximè orthodoxas, Augustinia-
nas, & totius venerandæ antiquitatis autori-
tate firmatas; quasi Ecclesia hujus temporis,
Catholica dogmata & irrefragabilem SS. PP.
Doctrinam oderit. Verùm hanc nobis non
aliâ quàm Iprensive Augustini interpretatione
explicatam cupiunt obtrudere.

Quam arcta fuerit Domino de Laleu &
D. Rivette animorum conjunctio & doctri-
næ societas cum Domino de Ligny ex variis
eorum litteris exploratum est. Sic de eo scri-
bit Dominus Rivette: *Eandem concepi de Do-
mino de Ligny Professore nostro æstimationem. Erit
aliquando, ut spero, perutilis nostræ Universitati*

E

quia

quã acri ingenio præditus est, Molinismo admodum infensus, & Ethicæ puriori summoperè addictus. Dominorum de Laleu & Rivette præclaram de se æstimationem perspectam habet Dominus de Ligny & profitetur his verbis minimè obscure: Certum est Dominum Rivette, & D. de Laleu non suasuros mihi ut hanc deseram universitatem, in quã per Dei gratiam posset mea opera usui esse adversus virulentam doctrinam Societatis.

Erat profectò Dominus de Ligny quamvis non nisi juvenis Philosophiæ Professor, dignus æstimatione & affectu singulari D. de Laleu & D. Rivette; nam præter audaciam & odium adversus Jesuitas, in Neo-Augustinianorum Theologiã tum speculativa tum morali jam inde progressus fecerat non contemnendos.

Illustria sanè utriusque dedit specimina non in fraudem pellectus ab e mentito Arnaldo, sed sponte sua scribens cuidam Episcopo, (aiunt fuisse Tornacensem) cujus memoria apud Jansenistas in benedictione est. Illustrissime Domine, inquit, candidè profitebor quid de Theologiæ nostræ Christianæ dogmatibus credam.

„1. Deus mihi testis est, quòd ardentissimè amplectar sententias omnes Domini Arnaldi, quem à Theologiæ tirocinio Theologis omnibus longissimè prætuli, &c.

2. Quòd

2. Quòd vehementer abhorream à
Theologiâ Speculativâ & Ethicâ perversâ So-
cietatis, &c.

3. Quòd credam libertatem indifferentiæ
in statu naturæ lapsæ non esse nisi Chime-
ram, inventum humanum, & Philosophiæ
Pelagianæ reliquias.

4. Quòd post lapsum Adæ nulla sit gratia
sufficiens, sed efficax tantum: quòd sen-
tentia Molinistarum quoad hunc articulum
sit Semipelagiana, & damnata in Congre-
gatione de Auxiliis: sententia verò Tho-
mistarum non sit nisi mera stultitia, & in-
eptia.

5. Quòd sine gratia efficaci non modò ni-
hil boni præstemus, sed nec præstare pos-
simus, quodque opinio opposita sit Semi-
pelagiana; veritas autem hæc sequatur ex
articulo primo inter quinque oblatos Ale-
xandro VII, & ab eodem Pontifice ap-
probatos.

6. Quòd prædeterminatio Physica pro-
ut in Schola Thomistarum explicatur, sit
prorsus contraria doctrinæ S. Augustini;
quodque solutiones illic dari solitæ de sen-
su composito, & diviso, de indifferentiâ
judicii, sint inanes cavillationes, & fuci-
quorum nullum in SS. Patribus est vestigium.

„7. Quòd sit impium statuere quòd ex
 „probabilitate possit formari conscientia,
 „&c.

„8. Quòd nulla detur ignorantia invinci-
 „bilis in jure naturæ.

„9. Quòd sit abusus intolerabilis absol-
 „vere pœnitentem antequam vitam emenda-
 „rit, & quòd sit profanare Sacramentum,
 „illud administrare iis quorum dolor non est
 „nisi ex metu gehennæ.

„10. Quòd hoc sæculo adeò corrupto
 „Confessarii rectè instructi debeant rescindere
 „frequentem Eucharistiæ sumptionem: quòd
 „cælestis hic cibus fiat exitialis plerisque, qui
 „eo vescuntur sine magna cordis puritate, &
 „ferventi erga Deum charitate.

„11. Quòd Monachi fascinent plebem,
 „& pravam ejus peccandi consuetudinem fo-
 „veant spe veniæ & promissione quarundam
 „indulgentiarum pro articulo mortis, quæ nes-
 „cio quibus devotionum nugis alligentur,
 „quæ mores non mutant, neque animum
 „convertant, sed sistant in cultu quodam
 „exteriore & Semi-Judaico.

„12. Denique quòd inter ejusmodi devo-
 „tiones plebeas numerari possint, Scapula-
 „re, Rosarium, Zona aliæque Confraterni-
 „tates; quòd præstaret obsequium Ecclesiæ
 quæ

„qui aboleret devotiones illas phantasticas,
 „quæque plus habent ludicri & mimici, quàm
 „veræ pietatis. Hæc sunt præcipua circà quæ
 „judicavi animi mei sensum pandendum Il-
 „lustrissimæ V. G.” Hactenus Petrus de Li-
 gny Jacobi Gilberti discipulus, Dominorum
 autem De Laleu & Rivette propter præclara
 doctrinæ principia & zelum pro Jansenismo
 & annexis novitatibus unicè charus.

Pater Magister an non insignes illi sunt
 Sanctorum Augustini & Thomæ discipuli, an
 non hæc tutissimis & inconcussis dogmatibus
 apprimè conformia? Quanta in tuis illis con-
 fœderatis & clientibus, ut prædicas, inno-
 centia, simplicitas Christiana, vereque Sacer-
 dotalis! Non habes hîc quo effugias? Sen-
 tentiarum tam enormium ignorantiam causari
 non potes; hæc enim omnia clarissimis ter-
 minis exprimit libellus in quo Theses à te
 approbatæ continentur, in quem approba-
 tione tam acri, tam prolixâ invecus es.

His tu confœderatis gloriaris, horum do-
 ctrinâ & autoritate etiam tuam fulciendam
 speraveras propter affinitatem tam propin-
 quam, si non identitatem ubique perfectis-
 simam. Dicesne te non approbasse nisi con-
 clusiones vobis ad censuram oblatas? O Theo-
 loge! Tam facile mihi imponi posse existima-

si? An non circumstantiæ personarum, Epistolarum, Thesium, & subscriptionis secundæ absolutæ, & illimitatæ determinare debuerunt voces conclusionum æquivocas, easque sensui Janseniano reddere obnoxias?

Tam *sincerus* scilicet es P. Magister, tam *simplex* ut si modò quis se profiteatur S. Augustini Discipulum, & Anti-Molinistam, mox tibi quæcumque ejus dogmata, quantumvis absurda, & hæretica, benignè statuas interpretanda.

Neque obest, quod aliunde tibi satis manifestum sit hominem esse subdolum, communis doctrinæ, etiam Thomisticæ contemptorem, aspirantem ad tempus, quo fidem Ecclesiæ præsentis impunè liceat proculcare, Decreta Pontificum, & definitiones non alias venerantem, quàm quæ præconceptis opinionibus non refragantur, modò tamen semel ore, vel scripto proferat gratiam per se indeclinabiliter, insuperabiliter efficacem, gratiam sufficientem sensu Thomistico, non Molinistico, atque hanc esse universam suam in materia 5 famosarum propositionum doctrinam, quamvis alibi Thomismum omnem explosisset, quamvis prodidisset indicia minimè obscura suarum adversus Ecclesiam, & fidem machinationum,

tionum, is tibi nihilominus *innocens*, is præditus *simplicitate Christianâ*, *verèque Sacerdotali*, is tibi omni encomio dignissimus est.

Quidn̄ tandem Pelagium iisdem laudibus exornes, & Pelagianos omnes, ubi nomen gratiæ usurpant, licèt, quid velint gratiæ nomine, videlicet naturales animæ facultates, satis intelligas? Prædica etiam Calvinistas omnes *innocentes*, &c. quoties fatentur Christum à nobis sumi in Eucharistia, etiamsi perspectum aliunde habeas non intelligi hic sumptionem realem, & Catholicam. Gratiam Thomisticè sufficientem modò Thomisticè sit particula alienans, facile Jansenius, & quivis etiam Calvinista admiserit. Gratia ex se insuperabiliter, & indeclinabiliter efficax non omnis Catholica est, E. G. Lutherana, Calviniana, Jansenistica; non omnis hæretica E. G. Thomistica, & aliorum quorum in Ecclesia doctrinam tutò tradi agnoscimus, quamvis à multis impugnetur Scholasticè.

Licetne mihi per te Eximie P. Magister Syllogismum aliàs à me propositum, nunc etiam non nullis auctum incrementis instaurare, quamvis hætenùs à te minimè labefactatum? Pergis ubique conqueri de meâ *favitiâ*, quod tibi homini tam *sincero*, & tam

tam veraciter profuente te propè Catholicum esse, fidem non statim præbeam, sed iudicium tantisper suspendam, imò suspicer te Janseniano pulvere aliquantulum conspersum. Atque in hoc vertitur præcipuus controversiæ nostræ cardo. Simile quid servatâ proportionem suspicabar nuper de quibusdam Hollandiæ Missionariis, sive de plerisque, qui prodeunt ex Universitate Lovaniensi. De his suspicionem meam probavi paucis; plura obtuli præstanda mox ubi id Illustrissimo Sebasteno gratum fore intelligerem; est enim Archi Episcopus ille multis mihi titulis venerandus. Dominum Melis non nisi subtimidè nomino, nam vir ille nuper *Magnificus* irascitur nimis facilè: & indignatur nimis graviter. Ubi Tomum suum, quem avidè expecto, de doctrinâ suâ adversus me ediderit, antequam ei respondeam, conabor totum me ad reverentiam, modestiam, & demissionem componere, ut bilem hominis amplius non accendam. Intercâ suspitionis, quæ jam pridem de te suborta est, fundamenta repeto ex dictis hætenus collecta.

Evidens est eum esse de Jansenismo merito suspectum, qui in materia 5 famosarum propositionum ita sua scripta concinnat,

nat,

nat, ut quoad substantiam in nullo deprehendatur à Jansenio recedere, & toties provocatus nullum alicujus momenti discrimen adferre potuit: qui juramentum in formulam Alexandrinam odit cane pejùs: Decretum Episcoporum de præstando ante Ordines sacros juramento Catholico, publicè impugnat; qui non jurare tantùm detrectat benè damnatas esse propositiones & in sensu libri; cui titulus *Augustinus Cornelii Jansenii*, sed ne simplici quidem confessione agnoscere vult hanc veritatem, licèt tam solenni Apostolicæ Sedis Constitutione definitam; quem publicè, & scripto jactare non puduit, ideò se nolle condemnationi & propositionum in sensu prædicti libri intellectarum subscribere, quia *prævidet periculum imminere non infundatum*, ne, & suam pariter, & majorum suorum *doctrinam imprudenter damnasse videatur.*

Licèt hæc ad stabiliendam Jansenismi suspicionem abundè sufficientiant, accessit tamen nuper indicium adeò luculentum, ut si præcedentibus jungatur, quid ad demonstrationem moraliter evidentem quilibet æquus arbiter prætereà requirere possit, non perspiciam. Illud est testimonium, seu potius elogium tam honorificum, quod dedisti notoriis Jansenistis, & pudendæ eorum doctrinæ,

doctrinæ,

Erinæ , quam terminis ambiguis involutari non ignorabas , nec ignorare poteras Janseniano à suis Autoribus sensu intelligi.

Quidquid in Jansenio usquam absurdi est , septem Thesibus fictitiis Arnaldus complexus est , universas Dominus de Laleu , & D. Rivette approbarunt , sub initium quidem timidè , & obscuris quibusdam interpretationibus verba Thesium clarissima confundentes , non ex Religione , aut horrore pio dogmatum tam impiorum , sed indignationis Regiæ , & exiliû metu , si approbationes clariores arcanum totius factionis sensum exprimentes in Jesuitarum manus inciderent. *Plus enim , ut de Sociis suis testatur Dominus Malpaix , Jesuitas timent Jansenii Discipuli , quam Deum , an non , & plus exilium , quam infernum ?* Hunc enim Theologi isti timere nec solent , nec possunt , nisi ex motivo charitatis.

Denique quem Jansenistæ Patrem suum , & Magistrum agnoscunt , ubi Romam faciunt Massiliam , Romanum Pontificem Massiliensium Principem , seu Patrem Generalem , non potest non esse uti in pretio Jansenistis , & summa æstimatione , ita Catholicis Theologis de eadem hæresi suspectus. Nec enim ullum recentiore & etiamnum viventem
Theo-

Theologum Janseniani, ubi confidenter eis loqui licet, solent extollere nisi suis placitis consentientem.

Hæc omnia Jansenismi indicia te Martine appellant, hæc nequidquam pallium Thomisticum verbotenus ambientem nimium te Pseudo-Augustiniano furfure conspersum vociferantur. Non adeò semper facile est Satanæ transfigurare se in Angelum lucis ut assumptis ad blanditias speciosis crinibus nusquam tetra cornua promineant. Sic neque cuilibet semper facilè ita pallio Thomistico caput involvere, ut inquieta cauda nusquam se exerat, & colubrum prodat Jansenianum. Conclusionem Lectoribus nulli partium studio deditis relinquo. Mihi videtur moraliter demonstrativa, *Eximium Dominum De Swaen in Jansenismi suspicionem non immeritò vocari.*

CAPUT III.

Eximii D. Martini de Swaen erga Constitutiones Archi-Episcopales & Apostolicas reverentia, non aliamquam Janseniana.

Nihil adhortatione tam frequenti, nihil supplicibus libellis, obsecrationibus & gra-